

Կ Ա Ր Գ

ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՆՈՒՅՆԱԿԱՆԱՑՄԱՆ,
ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՎՈՐՄԱՆ, ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ
ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կարգով սահմանվում են ոչ նյութական մշակութային արժեքների նույնականացման, փաստաթղթավորման, պահպանության և տեղեկատվության փոխանակման բնագավառի հասարակական հարաբերությունները:

2. Սույն կարգի դրույթները վերաբերում են ինչպես Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից հաստատված` Հայաստանի Հանրապետության ոչ նյութական մշակութային ժառանգության և անհապաղ պաշտպանության կարիք ունեցող արժեքների ցանկերում ընդգրկված, այնպես էլ Հայաստանի Հանրապետության մշակութային ոլորտի պետական լիազոր մարմնի (այսուհետ` պետական լիազոր մարմին) մասնագիտական խորհրդի կողմից ճանաչված ոչ նյութական մշակութային արժեքներին, որոնք ենթակա են ընդգրկվելու նշված պետական ցանկերում:

II. ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՆՈՒՅՆԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ ԵՎ
ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՎՈՐՈՒՄԸ

3. Պետական լիազոր մարմինը ոչ նյութական մշակութային արժեքների հայտնաբերման, հաշվառման և ուսումնասիրման, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության ոչ նյութական մշակութային ժառանգության և անհապաղ պաշտպանության կարիք ունեցող ոչ նյութական մշակութային արժեքների պետական ցանկերի (այսուհետ` պետական ցանկեր) տվյալների արդիականացման, ճշգրտման, լրամշակման նպատակով պարբերաբար կազմակերպում է երթուղային գիտարշավներ` համակարգված

կերպով ընդգրկելով Հայաստանի Հանրապետության բոլոր մարզերի ու բնակավայրերի տարածքները:

4. Արշավախմբի կազմում ընդգրկվում են անհրաժեշտ բնագավառների համապատասխան մասնագետներ՝ ազգագրագետներ, բանագետներ, երաժշտագետներ, պարագետներ, ժողովրդական արհեստագործության և ժողովրդական ստեղծագործության մասնագետներ, լուսանկարիչներ, նկարահանող օպերատորներ: Արշավախմբին մասնակցելու համար ընտրվում են այն մասնագետները, ովքեր ուսումնասիրել (ուսումնասիրում) և համակարգում են տվյալ տարածաշրջանի ոչ նյութական մշակութային ժառանգության վերաբերյալ մատենագրական, արխիվային, տեղեկատվական, ուղեգրական, գիտահետազոտական և վավերագրական նյութերը:

5. Արշավախմբի կազմը հաստատվում է պետական լիազոր մարմնի ղեկավարի կողմից՝ գիտական և մշակութային կազմակերպությունների ներկայացրած թեկնածությունների հիման վրա:

6. Գիտարշավի ընթացքում բացահայտված ոչ նյութական մշակութային արժեքին վերաբերող հաշվառման փաստաթղթերի (վկայագիր, վավերագրեր, ցանկեր և այլն) կազմման կամ ճշգրտման նպատակով տեղում գրառվում, լուսանկարվում, տեսագրվում և ձայնագրվում են նկարագրական և բնութագրական տվյալները:

7. Գիտարշավի ավարտից հետո հավաքված նյութերը նույնականացվում են նախկինում գրանցված նույնանուն կամ նկարագրական տվյալների համընկնում ունեցող արժեքների հետ, արձանագրվում են ինչպես պահպանված, այնպես էլ կորսված բաղադրատարրերը, գրանցվում է գիտարշավի պահին առկա իրավիճակը:

8. Սույն կարգի 5-րդ և 6-րդ կետերում նշված նյութերի հիման վրա կազմվում է արժեքի վկայագիր՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի սեպտեմբերի 3-ի N 1173-Ն որոշման N 2 հավելվածի, որը համալրվում է լուսանկարչական վավերագրերով և տեսանյութերով:

9. Պետական լիազոր մարմինը պետական ցանկերում նոր արժեք ընդգրկելու կամ նշված ցանկերից արժեք հանելու վերաբերյալ առաջարկությունները քննարկման է ներկայացնում մասնագիտական խորհուրդ:

10. Պետական լիազոր մարմինը պետական ցանկերի կամ արդեն հաստատված ցանկերում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծը ներկայացնում է պետական կառավարման մարմիններ և շահագրգիռ գիտական հաստատություններ՝ քննարկման:

11. Պետական լիազոր մարմինը պետական ցանկերի կամ արդեն հաստատված ցանկերում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատմանը ներկայացվող որոշման նախագծին կից ներկայացնում է մասնագիտական խորհրդի, Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարի և շահագրգիռ կազմակերպությունների եզրակացություններն ու առաջարկությունները:

12. Պետական ցանկերում նոր արժեք ընդգրկելու կամ նշված ցանկերից արժեք հանելու վերաբերյալ առաջարկություն կարող են ներկայացնել նաև պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, գիտական հաստատությունները, կրոնական ու մշակութային կազմակերպությունները, ստեղծագործական միությունները և ոչ նյութական մշակութային ժառանգության կրողները՝ համապատասխան հիմնավորմամբ դիմելով պետական լիազոր մարմին:

13. Պետական ցանկերից արժեքը կարող է հանվել միայն այն դեպքում, եթե այն բնական կամ արհեստական գործոնների ազդեցությամբ այլևս չի կենսադավարում, և հնարավոր չէ վերականգնել դրա կենսունակությունը:

14. Պետական ցանկերում ընդգրկված արժեքների մասին տվյալները պարբերաբար (յուրաքանչյուր 2 տարին մեկ անգամ) ճշգրտվում և լրամշակվում են՝ ըստ նոր բացահայտումների, հետազոտությունների, պահպանության վիճակի և կարգավիճակի փոփոխման մասին տվյալների: Նոր տվյալները վկայագրերում գրանցվում են առանձին ներդիրների վրա, որոնցում նշվում են դրանց աղբյուրները, կատարողը և գրանց-

ման ժամանակը: Վկայագիրն ու ներդիրները համարակալվում են աճման հաջորդականությամբ:

15. Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս գտնվող հայկական ոչ նյութական մշակութային ժառանգության օբյեկտներին հաշվառումն ու հետազոտումը և պահպանությունն իրականացնում է պետական լիազոր մարմինը՝ միջազգային նորմերին համապատասխան՝ համագործակցելով օտարերկրյա համապատասխան պետական ու հասարակական կազմակերպությունների, գիտական, կրթական հաստատությունների, սփյուռքահայ կրոնական, մշակութային, գիտական, կրթական կազմակերպությունների և հայրենակցական միությունների հետ:

16. Ոչ նյութական մշակութային արժեքների հետազոտման, հաշվառման, նույնականացման, վավերագրման վերաբերյալ նյութերը և փաստաթղթերն անժամկետ պահվում են պետական լիազոր մարմնի, ինչպես նաև գիտական ու մշակութային պետական հաստատությունների արխիվներում: Դրանց հիման վրա պետական լիազոր մարմինն ստեղծում է Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա պետությունների տարածքներում հայկական ոչ նյութական մշակութային ժառանգության գիտատեղեկատու շտեմարան, կազմում և հրատարակում է հայկական ոչ նյութական մշակութային ժառանգության համահավաք բազմահատորյակը:

17. Ոչ նյութական մշակութային ժառանգության համահավաքը հանրագիտական բնույթի բազմահատոր հրատարակություն է, որում, համաձայն «Ոչ նյութական մշակութային ժառանգության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 4-րդ հոդվածով սահմանված բնագավառների, ներկայացվում է Հայաստանի Հանրապետության, ինչպես նաև օտարերկրյա պետություններում հայկական ոչ նյութական մշակութային ժառանգությունը: Յուրաքանչյուր հատոր ընդգրկում է ամբողջական մեկ բնագավառ: Մեծածավալ նյութի առկայության դեպքում հատորը կարող է ներկայացվել առանձին պրակներով: Յուրաքանչյուր արժեք պետք է ներկայացվի գիտատեղեկատվական հոդվածով (պատմական ակնարկ՝ պատմական, ազգագրական, արվեստաբանական, ազգային և համամարդկային մշակութային, կրոնական, գիտական բնութագրում,

ուսումնասիրության պատմություն, կենսունակության (նախնական գործառույթները, պատմական, մշակութային, տնտեսական, հասարակական նշանակության պահպանվածությունը, զարգացումներն ու փոփոխությունները) մասին տեղեկությո՝ վավերագրական նյութերով (լուսանկար, տեսանյութ), արժեքի վերաբերյալ առկա մատենագիտությամբ):

III. ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

18. Ոչ նյութական մշակութային արժեքների պահպանության գործառույթներ կարող են իրականացնել ինչպես մշակութի, գիտության և կրթության ոլորտի Հայաստանի Հանրապետության պետական լիազոր մարմինները, տեղական ու տարածքային կառավարման մարմինները, այնպես էլ Հայաստանի Հանրապետության գիտական, մշակութային գործունեություն իրականացնող իրավաբանական ու ֆիզիկական անձինք:

19. Պետական լիազոր մարմինը մշակութային, գիտական, կրթական հաստատությունների ու կազմակերպությունների համաձայնությամբ կազմում է ոչ նյութական մշակութային ժառանգության պահպանությանն ուղղված միջոցառումների ծրագրեր՝ անհրաժեշտության դեպքում ընդգրկելով համապատասխան այլ պետական մարմիններ կամ հասարակական կազմակերպություններ:

20. Ծրագրերը կազմվում են՝ հաշվի առնելով ոչ նյութական մշակութային ժառանգության յուրաքանչյուր բնագավառի առաջնահերթությունները, զարգացման հեռանկարները:

21. Հաշվի առնելով առանձին արժեքների կենսունակության նվազման միտումները՝ պետական լիազոր մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն է ներկայացնում առաջարկ՝ դրանք ներառելու Հայաստանի Հանրապետության անհապաղ պաշտպանության կարիք ունեցող արժեքների ցանկում:

22. Պետական լիազոր մարմինը մշակութային, գիտական, կրթական հաստատությունների հետ համատեղ մշակում և իրականացնում է անհապաղ պաշտպա-

նության կարիք ունեցող ոչ նյութական մշակութային արժեքների պահպանության, կենսունակության պաշտպանության միջոցառումներ:

23. Ոչ նյութական մշակութային ժառանգության պահպանության միջոցառումներն իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված այլ միջոցների հաշվին:

24. Ոչ նյութական մշակութային այն արժեքները, որոնք այլևս հնարավոր չէ բնական, սոցիալ-մշակութային միջավայրում պահպանել, պետք է սահմանված կարգով դրանց վերաբերյալ ամբողջ տեղեկությո՞ւն թանգարանայնացնել: Թանգարանը պահպանում, ինչպես նաև դրանք հասարակությանն է ներկայացնում նյութականացված կրիչների միջոցով՝ օգտագործելով ժամանակակից տեխնոլոգիաները:

IV. ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄԸ

25. Ոչ նյութական մշակութային ժառանգության գիտատեղեկատու շտեմարանը տեղեկատվական համակարգ է, որը պարունակում է տեղեկություններ ոչ նյութական մշակութային արժեքների (բնագավառի, տեղայնացման, տարածման շրջանի, դրանց կրողների, ձևավորման նախադրյալների, ժամանակաշրջանի, աղբյուրներում եղած հիշատակությունների, կենսունակության, գործառույթների, պատմական, մշակութային, տնտեսական, հասարակական նշանակության պահպանվածության, զարգացումների ու փոփոխությունների, էթնո-մշակութային և այլ առանձնահատկությունների) վերաբերյալ, ինչպես նաև ոչ նյութական մշակութային ժառանգության բնագավառի իրավական, նորմատիվային և այլ փաստաթղթերի մասին:

26. Գիտատեղեկատու շտեմարանը տեղակայվում է Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարության պաշտոնական կայքի «Հայաստանի ոչ նյութական մշակութային ժառանգություն» կայք էջում և համալրվում ու շահագործվում է պետական լիազոր մարմնի կողմից:

27. Գիտատեղեկատու շտեմարանի հիմնական նպատակը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ու նրա սահմաններից դուրս գտնվող հայկական ոչ նյութական մշակութային արժեքների գրանցումն ու պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ոչ նյութական մշակութային ժառանգության մասին հավաստի տեղեկատվությամբ ապահովումն է:

28. Գիտատեղեկատու շտեմարանի վարման հիմնական խնդիրներն են՝

- 1) տվյալների հավաստիության և ամբողջականության ապահովումը.
- 2) ոչ նյութական մշակութային արժեքների պահպանության, օգտագործման, զարգացումների ու փոփոխությունների, դրանց կրողների մասին տվյալների թարմացումը (մոնիթորինգ).
- 3) գիտատեղեկատու շտեմարանի փոխկապակցումն ու փոխհամաձայնեցումը գիտական, մշակութային, կրթական հաստատությունների, ֆիզիկական անձանց արխիվների հետ.

4) տեղեկատվության տրամադրումը:

29. Տեղեկատվությունը տրամադրվում է պետական լիազոր մարմնի ղեկավարի հրամանով հաստատված կարգով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Դ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Ձև

Վ Կ Ա Յ Ա Գ Ի Բ

ՈՉ ԼՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ

1. ՈՉ ԼՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ _____
2. ԲՆԱԳԱՎԱՌԸ _____
3. ԺԱՆՐԸ _____
4. ՈՃԸ _____
5. ՏԵՂԱՅԼԱՅՈՒՄԸ, ՏԱՐԱԾՄԱՆ ՇՐՋԱՆԸ _____
6. ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՐԺԵՔԻ ՄԱՍԻՆ. ՍՏԵՂԾՈՂՆԵՐԸ (հեղինակները) _____
7. ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ԿԱՄ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ _____
8. ԵՐԱՇՇՏԱԿԱՆ, ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ, ԱՅԼ ԳՕՐԾԻՔՆԵՐ ԵՎ ԼՅՈՒԹԵՐ _____
9. ԲՆՈՒԹԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԸ _____
10. ԼԵԶՈՒՆ (երաժշտական, բանավոր կամ այլ) _____
11. ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ _____
Ավանդական _____
Ոճավորված _____
Վերականգնված կամ արդիականացված _____
12. ՆՇՈՒՄ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ (առաջին կատարումն է թե՞ ավանդական) _____
13. ԿԱՏԱՐՄԱՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՏԱՐԲԵՐԸ _____
14. ԵՐԲ, ՈՐՏԵՂ ԵՎ ՈՒՄ ԿՈՂՄԻՑ Է ՆԱԽԿԻՆՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎԵԼ, ԱՐՏԱԴՐՎԵԼ _____
15. ԴՊՐՈՅԸ _____
16. ԿՐՈՂԸ (տեղեկություններ) _____
Անունը, հայրանունը, ազգանունը _____
Տարիքը, ծննդյան օրը, ամիսը, տարեթիվը _____
17. Ծննդավայրը, բնակության վայրը _____
18. Կրթությունը _____

19. Ազգությունը _____

20. Արժեքին առնչությունը (սիրողական, մասնագիտական) _____

(սովորելու կամ ժառանգելու աղբյուրը)

(վարպետի կամ ուսուցչի անունը, ազգանունը)

21. ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏՐԱՄԱԴՐՈՂԻ ՄԱՍԻՆ _____

22. ՏԵՂԵԿՈՒԹ ԳՐԱՆՑՈՂԻ ԱԶԳԱՆՈՒՆԸ, ԱՆՈՒՆԸ, ՀԱՅՐԱՆՈՒՆԸ, ՊԱՇՏՈՆԸ, ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ _____

23. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՕՐԸ, ԱՄԻՍԸ ՏԱՐԵԹԻՎԸ, ՎԱՅՐԸ, ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ (գիտարշավ, անձնագրավորում) _____

(գրանցման պայմանները)

24. ԱՆՁՆԱԳՐԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԸ _____

25. ՊԱՍՏՄԱՆԱՏՈՒ ՄԱՐՄԻՆԸ _____

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Դ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ